

Sektionen för socialtjänst och jämställdhet
Marianne Nilsson

Motion 34 - jämställdhet

Förslag till beslut

Första att-satsen anses besvarad.

Andra att-satsen anses besvarad.

Tredje att-satsen anses besvarad.

Fjärde att-satsen bifalles.

Femte att-satsen bifalles.

Sjätte att-satsen bifalles.

Bedömning

SKR delar motionärernas bild av att arbete med jämställdhet måste accelerera och intensifieras för att förändra ojämställda strukturer och system i samhället som hindrar olika grupper av kvinnor och män, pojkar och flickor att ha makt att forma samhället och sitt eget liv. Bristen på likvärdig makt och jämställdhet är en förlust både på samhällelig och personlig nivå. SKR är en viktig aktör för att bidra med kunskap, verktyg och nätverk gentemot sina medlemmar, men har också ett behov av att utveckla det interna jämställdhetsarbetet i sin egen organisation. Det pågår aktiviteter inom samtliga av motionens delar för att på olika vis stärka jämställdhetsarbetet.

Dock behövs stabila och långsiktiga finansiella förutsättningar för att möta de stora jämställdhetsproblem som finns för samhälle, individ, kommuner och regioner. Långsiktiga finansiella förutsättningar minskar sårbarhet och ökar kontinuitet

Därmed föreslås att första, andra och tredje att-satsen anses besvarade, och fjärde, femte och sjätte att-satsen bifalles.

Politisk beredning och beslutsnivå

Ärendet behandlas av Arbetsutskottet vid sammanträde 2023-10-26 inför yttrande i styrelsen 2023-10-27 och beslut på ordinarie kongress 2023-11-15 och 2023-11-16.

Ärendet behandlas i beredningen för socialpolitik och individomsorg 2023-10-26 för information och synpunkter.

Sammanfattning

Madelaine Jakobsson (C) ombud Västerbotten m.fl. har i motion 34 – Jämställdhet, föreslagit att kongressen beslutar

att SKR verkar för att stärka arbetet för att stoppa mäns våld mot kvinnor

att SKR verkar för långsiktiga stabila förutsättningar för att aktivt arbeta för jämställdhet på alla nivåer i hela samhället, internationellt, inom EU, nationellt, lokalt och regionalt

att SKR arbetar för att Sveriges kommuner antar CEMR:s uppdaterade Charter for gender equality

att SKR påverkar regeringen för att skapa långsiktig finansiering av jämställdhetsarbetet i kommuner och regioner

att SKR aktivt arbetar för att jämställdhetssäkra sina beslut och remissvar enligt jämställdhetsintegreringsmodellen samt att jämställdhetsfrågorna ska vara tvärssektoriella i förbundets verksamhet

att arbetet med modellkonceptet fortsätter att vara ett stöd till medlemmarna samt säkerställer finansieringen för att skapa lika förutsättningar för alla kommuner att delta.

Motionen behandlar ett antal förslag på avgörande insatser för ett jämställdhetsarbete som berör alla nivåer, personligt, samhälleligt, nationellt och internationellt.

SKR delar motionens bild av att en kraftsamling behövs för att komma till rätta med rådande ojämställdhet. SKR är en viktig aktör för att bidra med kunskap, verktyg och nätverk gentemot sina medlemmar, men har också ett behov av att utveckla det interna jämställdhetsarbetet i sin egen organisation.

Det pågår aktiviteter inom samtliga av motionens delar för att på olika vis stärka jämställdhetsarbetet, men det är otillräckligt för att få till stånd strukturella och långsiktiga förändringar.

Därmed föreslås att första, andra och tredje att-satsen anses besvarade, fjärde, femte och sjätte att-satsen bifalles.

Beskrivning

Ombuden Madelaine Jakobsson (C) Västerbotten, Patrik Buddgård (C) Stockholm, Gunilla Druve Jansson (C) Västra Götaland, Aida Karimli (C) Västra Götaland, Mats Andersson (C) Västra Götaland, Petri Salonen

(C) Stockholm har i motion 34 – Jämställdhet, föreslagit att kongressen beslutar

att SKR verkar för att stärka arbetet för att stoppa mäns våld mot kvinnor

Arbetet för kvinnofrid och mot mäns våld mot kvinnor är viktigt och prioriterat av SKR. De senaste åren har SKR haft en särskild kvinnofridsatsning finansierad av regeringen. Satsningen har inneburit att arbetet de senaste åren har växlats upp. SKR har bland annat intensifierat arbetet med att stötta kommuner och regioner att bättre förebygga och tidigt upptäcka våld, stödja våldsutsatta och deras barn samt verka för att våldsutövare ändrar sitt beteende.

Satsningen avslutas 31 december 2023 och i oktober inleddes samtal med regeringskansliet om en framtida satsning. SKR kommer oavsett statlig finansiering att, utifrån de erfarenheter och kunskaper som satsningen har skapat, fortsätta prioritera dessa viktiga frågor och möta upp kommuner och regioners behov av stöd i frågan.

Med hänsyn till detta föreslås att första att-satsen anses besvarad.

att SKR verkar för långsiktiga stabila förutsättningar för att aktivt arbeta för jämställdhet på alla nivåer i hela samhället, internationellt, inom EU, nationellt, lokalt och regionalt.

SKR har ställt sig bakom den Europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN). DeklARATIONEN med dess verktyg omfattar aspekter på alla nivåer i samhället, såväl det politiska arbetet som arbetsgivarfrågor och service till invånarna. DeklARATIONEN lyfter fram jämställdhetsintegrering av kommunens eller regionens alla verksamheter som en nödvändig strategi för att främja jämställdhet. SKR rekommenderar kommuner och regioner att underteckna deklARATIONEN samt erbjuder stöd i arbetet. SKR har bland annat tagit fram en vägledning för jämställdhetsintegrering, med verktyg för bland annat analys och uppföljning. (Se mer utförlig beskrivning av CEMR i motionens tredje att-sats.)

SKR driver aktivt jämställdhetsfrågorna i de internationella organisationer och sammanhang som förbundet är med i. Förutom engagemanget inom CEMR och arbetet med CEMR-deklARATIONEN, lyfter SKR:s företrädare jämställdhetsfrågorna inom världsorganisationen UCLG (United Cities and Local Governments) rörande hot, hat och våld mot förtroendevalda. I SKR:s intressebevakning på global nivå ingår också att följa vad som sker inom t.ex. FN (UN Women). SKR är dessutom medlem i SGI Europe som är den största europeiska arbetsgivarorganisationen för offentliga arbetsgivare och har därigenom möjlighet att agera för ökad jämställdhet

även inom ramen för den s.k. sociala dialogen. Jämställdhet är också en viktig komponent i det internationella arbetet för utveckling av demokratisk styrning och god förvaltning på lokal och regional nivå som förbundet är engagerat i genom SALAR International och Internationellt Centrum för Lokal Demokrati (ICLD).

På europeisk nivå fungerar därutöver SKR som kansliorganisation åt de svenska ledamöterna i Europeiska regionkommittén och Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter (CLRAE). Det innebär att förbundet vid behov stöttar de svenska ledamöterna i dessa fora i deras arbete med bl.a. jämställdhetsfrågor.

Med hänsyn till detta föreslås att andra att-satsen anses besvarad.

att SKR arbetar för att Sveriges kommuner antar CEMR:s uppdaterade Charter for gender equality

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, Council of European Municipalities and Regions (CEMR), antog i december 2022 en uppdaterad europeisk deklARATION om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN). CEMR-deklARATIONEN, som ursprungligen antogs 2006, är ett verktyg för kommuner och regioner att främja jämställdhet mellan kvinnor och män inom ramen för en sammanhållen och ambitiös strategi och att integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i alla delar av den praktiska verksamheten. Idag har 112 svenska kommuner och 19 regioner (Gotland räknas här som kommun) ställt sig bakom deklARATIONEN.

I syfte att förbättra och utveckla CEMR-deklARATIONEN och dess verktyg, beslutade CEMR:s Policy Committee 2022 att göra vissa språkliga och redaktionella ändringar, förstärka det intersektionella perspektivet i deklARATIONEN och i ett helt nytt separat avsnitt lägga till nio nya artiklar om sakområden som inte täcktes alls eller otillräckligt av den ursprungliga deklARATIONEN.

När översättningen av den uppdaterade deklARATIONEN till svenska blir klar, kommer SKR att ta ställning till att ställa sig bakom även de nya artiklarna. Dessutom kommer befintliga undertecknare att bjudas in att ansluta sig även till de nio nya artiklarna, medan kommuner och regioner som ännu inte har undertecknat deklARATIONEN bjuds in att ställa sig bakom den uppdaterade CEMR-deklARATIONEN i sin helhet.

Med hänsyn till detta föreslås att tredje att-satsen anses besvarad.

att SKR påverkar regeringen för att skapa långsiktig finansiering av jämställdhetsarbetet i kommuner och regioner.

SKR har sedan 2008 genom olika överenskommelser med regeringen arbetat med att stödja sina medlemmar i jämställdhetsarbetet. Flera satsningar har bidragit till att stödja medlemmarnas förmåga att jämställdhetsintegrera sina organisationer och i synnerhet utveckla metoder för jämställd ledning och styrning.

SKR:s samlade bild av nuläget är att jämställdhetsarbetet möter betydande hinder, både i omvärlden och i Sverige. SKR och medlemmarnas arbete behöver utgöra en tydlig motvikt mot denna utveckling. Som politisk arena, arbetsgivare och välfärdsleverantörer har kommuner och regioner en viktig roll för att åtgärda strukturella könsskillnader och åstadkomma ett jämställt samhälle.

I tider av sämre ekonomi och andra kriser glöms ofta jämställdhetsarbetet bort när det istället skulle kunna bidra till att lösa många av de samhällsproblem som finns. Ett aktivt jämställdhetsarbete förebygger våld och främjar bland annat hälsa, goda skolresultat och har en viktig roll i kompetensförsörjningen.

SKR arbetar för att få till stånd ett handslag med regeringen med syfte att enas om behovet av gemensamma ansträngningar och långsiktiga samarbeten för att möta de stora jämställdhetsutmaningar Sverige står inför. Behoven är stora inom såväl kompetensförsörjning, hälso- och sjukvård, utbildning, och inom arbetet med omställningen till en hållbar, tillgänglig, förebyggande, kunskapsbaserad och jämställd socialtjänst.

För att SKR ska kunna stödja medlemmarna aktivt och långsiktigt behövs en stabil finansiering inom prioriterade områden.

Mot bakgrund av detta föreslås att fjärde att-satsen bifalles.

att SKR aktivt arbetar för att jämställdhetssäkra sina beslut och remissvar enligt jämställdhetsintegreringsmodellen samt att jämställdhetsfrågorna ska vara tvärsektoriella i förbundets verksamhet.

Genom att SKR har undertecknat den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet, CEMR, förpliktigar det till jämställdhetsintegrering av organisationens styrning och ledning.

I styrelsens förslag till Inriktning för SKR 2024 till 2027 fastslås att jämställdhet är en integrerad del av styrning och verksamhetsutveckling och en del av lösningen på avgörande framtidsfrågor. Detta är en förutsättning för att jämställdhet sedan integreras i avdelningar och sektioners verksamhetsplaner.

En uppföljning av SKR:s åtaganden enligt CEMR-deklARATIONEN (se ovan) och därmed jämställdhetsarbetets genomslag i SKR:s verksamhet 2018-2022 visar på ett svagt genomslag. I rapporten konstateras att ett

kraftfullt omtag i jämställdhetsarbetet är nödvändigt. Uppföljningen innefattar förslag på konkreta åtgärder och aktiviteter och har utmynnat i ett intensivt arbete som just nu pågår på SKR.

SKR:s ledning tar nu ett helhetsgrepp om jämställdhetsarbetet och har slagit fast att SKR som organisation måste ”leva som vi lär” för att stärka sin trovärdighet i arbetet med jämställdhet.

Mot bakgrund av detta föreslås att femte att-satsen bifalles.

att arbetet med modellkonceptet fortsätter att vara ett stöd till medlemmarna samt säkerställer finansieringen för att skapa lika förutsättningar för alla kommuner att delta.

Modellkonceptet för jämställdhet är ett framgångsrikt stöd för kommuner och regioner att under 1-2 år jämställdhetsintegrera sin ledning och styrning samt åstadkomma förbättringar i ordinarie verksamheter. Det långsiktiga syftet med Modellkonceptet är likvärdig service och jämställd resursfördelning till olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.

Modellkonceptet planeras fortgå så länge medlemmarna visar intresse.

Konceptet har hittills delfinansierats av staten och medlemmarna har i enlighet med SKR:s policy bidragit genom en anmälningsavgift. De finansiella förutsättningarna har förändrats i och med att statens finansiering upphör från 2024. Utvärderingar visar att modellkonceptet är ett framgångsrikt stöd till medlemmarna. SKR avser att fortsätta arbetet och därför pågår rekrytering av nya kommuner och regioner inför 2024, trots försämrade finansiella förutsättningar. Inför 2024 kommer också en differentierad avgiftsmodell att införas som bygger på regioner och kommuners storlek, vilket skapar en ökad likvärdighet och säkrar konceptets finansiering.

Mot bakgrund av detta föreslås att den sjätte att-satsen bifalles.

Jämställdhet

Yrkande

Vi föreslår att kongressen beslutar

Att SKR verkar för att stärka arbetet för att stoppa mäns våld mot kvinnor

Att SKR verkar för långsiktiga stabila förutsättningar för att aktivt arbeta för jämställdhet på alla nivåer i hela samhället, internationellt, inom EU, nationellt, lokalt och regionalt

Att SKR arbetar för att Sveriges kommuner antar CEMR:s uppdaterade Charter for gender equality

Att SKR påverkar regeringen för att skapa långsiktig finansiering av jämställdhetsarbetet i kommuner och regioner

Att SKR aktivt arbetar för att jämställdhetssäkra sina beslut och remissvar enligt jämställdhetsintegreringsmodellen samt att jämställdhetsfrågorna ska vara tvärssektoriella i förbundets verksamhet

att arbetet med modellkonceptet fortsätter att vara ett stöd till medlemmarna samt säkerställer finansieringen för att skapa lika förutsättningar för alla kommuner att delta

Motivering för yrkande

Den farligaste platsen för en kvinna att vistas på är fortfarande hemmet. Kvinnor tjänar fortfarande mindre än män och vården saknar kunskap och behandling av sjukdomar som drabbar kvinnor. Vi måste göra mer för jämställdheten på alla nivåer och vi måste samverka med alla aktörer i samhället

Under Covid-19 pandemin gick jämställdheten bakåt. Mäns våld mot kvinnor ökade när fler människor blev isolerade hemma, antalet kvinnor i ledande befattning minskade och kvinnors ekonomiska förutsättningar försämrades. Just nu ser vi en tillbakagång för demokrati och mänskliga rättigheter i stora delar av världen och kvinnors rättigheter inskränks på flera områden. Jämställdhetsgapet, som visar på det antal år det skulle ta att jämna ut skillnaderna mellan kvinnor och män, har ökat. Innan pandemin beräknades det ta 100 år för att jämna ut jämställdhetsgapet nu ligger den siffran på 132 år (Global gender gap report 2022, World economic forum).

Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer brukar pekats ut som det tydligaste uttrycket för bristande jämställdhet mellan kvinnor och män. Här finns dock ett stort mörkertal. Den officiella statistiken fångar många gånger inte upp alla våldets uttrycksformer, som psykiskt våld, digitalt våld, materiellt våld eller ekonomiskt våld.

Det behövs särskilda resurser till aktörer som riktar sig till unga som utövar våld och kontroll i sina partnerrelationer och/eller utsätts för våld i sin partnerrelation. Det är av största betydelse att personer som utsatts för våld i nära relationer får stöd av samhället genom ökad tillgång till kvinnojourer, skyddat boende och andra livsviktiga verksamheter. De ideella jourerna har en unik erfarenhet och stor kompetens och är en viktig resurs i kampen mot våldet, men det är det offentliga skyldighet att trygga en långsiktig och mer stabil finansiering. Hela samhället måste aktivt verka för att stoppa mäns våld mot kvinnor och för det krävs krafttag från alla nivåer i samhället men också ökade kunskaper, erfarenhetsutbyten och framför allt förebyggande insatser.

Jämställdhet är ett av FN:s globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030. Jämställdhet är inte bara ett mål i sig, det är grunden i ett demokratiskt hållbart samhälle. En jämställd fördelning av resurser, makt och inflytande samt den mänskliga rättigheten att leva ett liv fritt från diskriminering och våld är en förutsättning för en hållbar utveckling.

Vi behöver mer kunskaper och verktyg för att kunna förstå, se och framför allt förändra ojämställda strukturer och system i våra kommuner och regioner. Här är SKR en viktig aktör för att bidra med både kunskaper, verktyg och nätverk. Men SKR måste också arbeta aktivt för att integrera jämställdhet i sitt dagliga arbete. Remissvar och uttalanden från SKR måste ha ett tydligt jämställt fokus.

För att de jämställdhetspolitiska målen ska nås behöver vi arbeta strukturerat med jämställdhetsintegrering, så kallad gender budgeting och könsuppdelad statistik. Om vi inte synliggör skillnader, kan vi heller inte åtgärda dem. Jämställdhetsintegrering säkrar att resursfördelning, beslut och bemötande utgår från individen, utan att snedvridas av förutbestämda stereotyper, fördomar och okunskap. Gender budgeting handlar om att synliggöra människorna bakom siffrorna i en budget. Det synliggör hur de offentliga resurserna fördelas mellan könen, hur det möter kvinnors och mäns, flickors och pojkars behov och vilka effekter det ger. Budgetprocesser inom stat, regioner och kommuner kan lämpligen utformas så att metoder för gender budgeting tillämpas. Jämställdhetsintegrering i myndigheter bidrar till uppfyllelsen av de jämställdhetspolitiska målen och behöver stärkas.

Jämställdhet är inte bara en fråga för kvinnor, vi måste visa att alla tjänar på ett samhälle där alla människor får utveckla sina förmågor och sin drivkraft. Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet är grunden för att skapa världens mest innovativa och omtänksamma välfärd.

Stockholm den 11 september 2023

Madelaine Jakobsson (C) ombud Västerbotten

Patrik Buddgård (C) ombud Stockholm

Gunilla Druve Jansson (C) ombud Västra götaland

Aida Karimli (C) ombud Västra Götaland

Mats Andersson (C) ombud Västra Götaland

Petri Salonen (C) ombud för Stockholm

Magnus Svensson (C) ombud Gävleborg